

Brusel 10. července 2023
(OR. en)

11692/23

**Interinstitucionální spis:
2023/0273(NLE)**

**ENER 440
ATO 44
POLCOM 162
FDI 26**

NÁVRH

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	7. července 2023
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2023) 447 final
Předmět:	Návrh ROZHODNUTÍ RADY o odstoupení Unie od Smlouvy o energetické chartě

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2023) 447 final.

Příloha: COM(2023) 447 final

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 7.7.2023
COM(2023) 447 final

2023/0273 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

o odstoupení Unie od Smlouvy o energetické chartě

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. PŘEDMĚT NÁVRHU

Tento návrh se týká rozhodnutí Unie odstoupit od Smlouvy o energetické chartě v souladu s článkem 47 uvedené smlouvy.

2. SOUVISLOSTI NÁVRHU

2.1. Smlouva o energetické chartě

Smlouva o energetické chartě (ECT) je mnohostranná obchodní a investiční dohoda použitelná na odvětví energetiky, která byla podepsána v roce 1994 a vstoupila v platnost v roce 1998. ECT upravuje ochranu investic v oblasti energetických materiálů a produktů, obchod s těmito materiály a produkty, jejich tranzit a mechanismy řešení sporů. Vytváří také rámec pro mezinárodní spolupráci v oblasti energetiky mezi 54 smluvními stranami. Evropská unie je smluvní stranou ECT¹ spolu s Euratomem, 26 členskými státy EU (ke dni 8. května 2023)², Japonskem, Švýcarskem, Tureckem a většinou zemí západního Balkánu a bývalého SSSR, s výjimkou Ruska³ a Běloruska⁴.

2.2. Modernizace ECT: výsledek procesu a aktuální stav

Vzhledem k tomu, že od 90. let 20. století nedošlo k žádné podstatné aktualizaci ECT, je tato smlouva stále více zastaralá. Stala se rovněž jednou z nejspornějších investičních smluv na světě, přičemž členské státy EU jsou hlavním cílem nároků investorů, z nichž většina sídlí v jiných členských státech EU. Proto byl v listopadu 2018 zahájen proces modernizace. Konference energetické charty nejprve schválila seznam témat k diskusi, zejména pokud jde o ustanovení týkající se ochrany investic. EU pak navrhla odstranění této ochrany investic do fosilních paliv s cílem uvést ECT do souladu s Pařížskou dohodou.

Po 15 kolech mnohostranných jednání, která se konala od července 2019 do června 2022, bylo na mimořádném zasedání Konference energetické charty, která se konala dne 24. června 2022 v Bruselu, dosaženo „principiální dohody“ o uzavření jednání.

Vyjednaný výsledek je podle názoru Komise v souladu s mandátem, který obdržela od Rady.

Revidované znění ECT a jejích příloh prošlo právním přezkumem, a dne 19. srpna 2022 byly všem smluvním stranám včetně EU, Euratomu a všech členských států EU, které jsou smluvními stranami ECT, předány konečné návrhy rozhodnutí obsahující revidovaná znění a způsoby jejich vstupu v platnost (společně označované jako „modernizační balíček“).

Tehdejším záměrem bylo zařadit tento „modernizační balíček“ na pořad jednání 33. zasedání Konference energetické charty dne 22. listopadu 2022 za účelem jeho schválení. S tímto cílem předložila Komise návrhy dvou rozhodnutí podle čl. 218 odst. 9 SFEU a článku 101 Smlouvy o Euratomu s cílem stanovit postoj, který má být přijat jménem Unie a jménem Euratomu na 33. zasedání Konference energetické charty. Komise zároveň přijala sdělení, v němž

¹ Rozhodnutí Rady a Komise 98/181/ES, ESUO, Euratom ze dne 23. září 1997 o uzavření Smlouvy o energetické chartě a Protokolu k energetické chartě o energetické účinnosti a souvisejících ekologických hlediscích Evropskými společenstvími (Úř. věst. L 69, 9.3.1998, s. 1).

² Všechny země kromě Itálie, která v roce 2015 od smlouvy jednostranně odstoupila. Postup odstoupení, který povede k jejich faktickému odstoupení od Smlouvy o energetické chartě do prosince 2023, zahájily v prosinci 2022 rovněž Francie, Německo a Polsko.

³ Na mimořádném zasedání Konference energetické charty dne 24. června 2022 byl Ruské federaci odňat status pozorovatele.

⁴ Na mimořádném zasedání Konference energetické charty dne 24. června 2022 byl Bělorusku odňat status pozorovatele a možnost prozatímního provádění ECT.

zdůraznila potřebu odstranit riziko rozporu mezi Smlouvami a ECT, jak je vykládáno některými rozhodčími soudy, které rozhodly, že se ECT vztahuje na spory uvnitř EU. Pokud by byl tento výklad potvrzen soudy třetí země, došlo by de facto k právnímu rozporu, jelikož v právních řádech třetích zemí by se octly rozhodčí nálezy porušující unijní právo. V návrzích předložených Radě se navrhovalo, aby EU a Euratom na 33. zasedání Konference energetické charty podpořily přijetí „modernizačního balíčku“. Rada však tyto návrhy nepřijala, protože se na zasedání Výboru stálých zástupců dne 18. listopadu 2022 zdržela hlasování blokační menšina čtyř členských států (Německo, Francie, Španělsko a Nizozemsko). V důsledku toho byl „modernizační balíček“ stažen z pořadu jednání 33. zasedání Konference energetické charty, a modernizace Smlouvy o energetické chartě schválena nebyla. Zatím se na EU, Euratom a všechny členské státy, které jsou stranami ECT, ve vztazích s ostatními smluvními stranami i nadále vztahuje současná nemodernizovaná Smlouva. Řízení o získání a výkonu nálezů vydaných soudy údajně zřízenými podle článku 26 ECT ve sporech uvnitř EU navíc pokračují bez omezení.

2.3. Současná situace a navrhovaný další postup

Vzhledem k tomu, že EU a Euratom nepřijaly rozhodnutí, nemohou se účastnit hlasování o přijetí modernizačního balíčku na zasedání Konference energetické charty. Při hlasování na konferenci ECT má Unie zpravidla počet hlasů, který se rovná počtu jejích členských států, které jsou smluvními stranami ECT. Bez účasti EU a Euratomu na takovém hlasování není konference usnášeníschopná a modernizační balíček nemůže být přijat.

V Radě neexistuje kvalifikovaná většina pro rozhodnutí EU nebo Euratomu, která by EU a Euratomu umožnila zúčastnit se hlasování na zasedání Konference energetické charty formou podpory modernizačního balíčku.

Bez ohledu na otázku přijetí modernizačního balíčku Konferencí energetické charty by byl navíc pro vstup v platnost nebo prozatímní uplatňování modernizované smlouvy nezbytný souhlas Evropského parlamentu, který jasně uvedl, že reformu smlouvy nepodporuje, a vyzývá EU a členské státy, aby zorganizovaly koordinované odstoupení od ECT⁵.

Z tohoto důvodu neexistuje žádná právní ani institucionální cesta k přijetí modernizace ECT a dosažení jejích účinků, což je podmínkou toho, aby EU zůstala smluvní stranou této smlouvy.

Pro EU ani její členské státy nepřipadá v úvahu ani zůstat smluvní stranou současně nemodernizované ECT, neboť stávající nemodernizovaná smlouva není v souladu s investiční politikou a právními předpisy EU ani s cíli EU v oblasti energetiky a klimatu.

Ustanovení smlouvy týkající se ochrany investic včetně mechanismů urovnávání sporů mezi investorem a státem nejsou v souladu s přístupem EU k ochraně investic. Nemodernizovaná ECT je neslučitelná zejména se zásadou autonomie práva Unie, neboť neobsahuje některé záruky, které Soudní dvůr určil ve stanovisku k dohodě CETA s cílem dospět k závěru, že rozhodčí nálezy nebudou ve svém důsledku „bránit unijním orgánům v tom, aby fungovaly v souladu s ústavním rámcem Unie“.⁶

Ochrana fosilních paliv za výše popsaných podmínek a na neomezenou dobu navíc neodpovídá cílům EU, jak jsou definovány v Zelené dohodě pro Evropu, v plánu REPowerEU nebo v právním rámci pro klima – konkrétně: urychlit přechod od fosilních paliv k obnovitelným zdrojům energie, dosáhnout větší energetické nezávislosti, zajistit

⁵ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 24. listopadu 2022 o modernizaci Smlouvy o energetické chartě

⁶ Posudek 1/17, odstavce 152–161.

energetickou bezpečnost EU a v neposlední řadě splnit závazek snížit do roku 2030 emise alespoň o 55 % a do roku 2050 dosáhnout klimatické neutrality.

V důsledku toho je vystoupení EU z ECT jediným řešením, které připadá v úvahu.

3. PRÁVNÍ ZÁKLAD

3.1. Povaha a obsah návrhu

Návrh Komise se týká rozhodnutí Rady o odstoupení Unie od Smlouvy o energetické chartě podle čl. 47 odst. 1 uvedené smlouvy.

Přijetí takového rozhodnutí Radou po obdržení souhlasu Evropského parlamentu podle čl. 218 odst. 6 písm. a) bodu v) Smlouvy o fungování EU by Komisi umožnilo písemně oznámit depozitáři Smlouvy o energetické chartě (tj. Portugalské republice) odstoupení od Smlouvy podle čl. 47 odst. 1 ECT.

Podle čl. 47 odst. 2 ECT vstupuje odstoupení Unie v platnost po uplynutí jednoho roku po dni, kdy depozitář obdrží oznámení, nebo ke kterémukoli pozdějšímu dni stanovenému v oznámení o odstoupení.

Podle čl. 47 odst. 3 ECT se na investice, které na území Unie učinili investoři jiných smluvních stran nebo které na území jiných smluvních stran učinili investoři Unie, použijí ustanovení této smlouvy po dobu 20 let po dni, kdy nabude účinku odstoupení Unie od ECT. Ustanovení čl. 47 odst. 3 nebudou mít **žádný dopad** na vztahy uvnitř EU, na které se ECT včetně jejího čl. 47 odst. 3 nikdy nevztahovala, nevztahuje a nikdy vztahovat nebude. Jak je však uvedeno ve výše uvedeném sdělení, existuje zde riziko právního rozporu, které je třeba vyloučit. Komise je i nadále toho názoru, že vhodnou reakcí je přijetí nástroje, který je „pozdější dohodou, týkající se výkladu smlouvy nebo provádění jejích ustanovení, k níž došlo mezi stranami“ ve smyslu čl. 31 odst. 3 písm. a) Vídeňské úmluvy o smluvním právu (VÚSP) mezi členskými státy, Unií a Euratomem. Komise proto bude pokračovat v jednáních o znění takové dohody, která by po dokončení byla předmětem návrhu na uzavření následné dohody jménem Unie a Euratomu. Kodifikace výkladu EU a jejích členských států v samostatné smlouvě (což je možné vzhledem k dvoustranné povaze závazků) je o to naléhavější, že nedošlo k modernizaci ECT, v jejímž samotném textu a prostřednictvím doložky „pro větší jistotu“ by bylo zakotveno ujednání všech smluvních stran, že její článek 26 se nepoužije uvnitř EU.

3.2. Procesněprávní základ

3.2.1. Zásady

Rozhodnutí Unie o ukončení platnosti mezinárodní dohody a odstoupení od ní musí být přijato na stejném právním základě a stejným postupem jako rozhodnutí o uzavření této dohody jménem Unie. Ukončení platnosti Smlouvy o energetické chartě ze strany Unie a odstoupení od ní proto vyžaduje přijetí rozhodnutí Rady na základě čl. 218 odst. 6 písm. a) bodu v) SFEU.

Podle čl. 218 odst. 6 písm. a) bod v) SFEU „*Rada přijme na návrh vyjednávače rozhodnutí o uzavření dohody. Netýká-li se dohoda výlučně společné zahraniční a bezpečnostní politiky, přijme Rada rozhodnutí o uzavření dohody: a) po obdržení souhlasu Evropského parlamentu v těchto případech: [...] v) dohody v oblastech, na něž se vztahuje buď řádný legislativní postup, nebo zvláštní legislativní postup, v němž je vyžadován souhlas Evropského parlamentu.*“

3.2.2. Uplatnění v tomto konkrétním případě

Smlouva o energetické chartě není dohodou, která se týká výhradně společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Smlouva o energetické chartě je naopak dohodou pokrývající oblasti, na něž se vztahuje řádný legislativní postup. Uzavření Smlouvy o energetické chartě ze strany Unie by proto vyžadovalo rozhodnutí Rady po obdržení souhlasu Evropského parlamentu podle čl. 218 odst. 6 písm. a) bodu v) SFEU.

Rozhodnutí Unie o ukončení platnosti Smlouvy o energetické chartě a odstoupení od ní musí být přijato na stejném právním základě a stejným postupem jako rozhodnutí o uzavření této dohody jménem Unie.

Procesněprávním základem navrhovaného rozhodnutí je proto čl. 218 odst. 6 písm. a) bod v) SFEU.

3.3. Hmotněprávní základ

3.3.1. Zásady

Hmotněprávní základ rozhodnutí podle čl. 218 odst. 6 písm. a) bodu v) SFEU závisí především na cíli a obsahu zamýšleného aktu, k němuž se zaujímá postoj jménem Unie. Sleduje-li zamýšlený akt dvojí účel nebo má-li dvě složky a lze-li jeden z těchto účelů nebo jednu z těchto složek identifikovat jako hlavní, zatímco druhý účel či druhá složka je pouze vedlejší, musí být rozhodnutí přijaté podle čl. 218 odst. 6 písm. a) SFEU založeno na jediném hmotněprávním základu, a sice na tom, který si žádá hlavní nebo převažující účel nebo složka.

Pokud jde o zamýšlený akt, který sleduje současně několik cílů nebo který má několik složek, jež jsou nerozlučně spojeny, aniž je jedna vůči druhé vedlejší, musí hmotněprávní základ rozhodnutí podle čl. 218 odst. 6 písm. a) SFEU zahrnovat výjimečně různé odpovídající právní základy.

3.3.2. Uplatnění v tomto konkrétním případě

Zamýšlený akt sleduje cíle a má složky v oblasti energetiky a společné obchodní politiky. Tyto prvky zamýšleného aktu jsou nerozlučně spjaty, aniž je jeden vůči druhému vedlejší.

Hmotněprávní základ navrhovaného rozhodnutí proto tvoří následující ustanovení: ustanovení čl. 194 odst. 2 a čl. 207 odst. 4 první pododstavec SFEU.

3.4. Závěr

Právním základem navrhovaného rozhodnutí by měla být ustanovení čl. 194 odst. 2 a čl. 207 odst. 4 prvního pododstavce SFEU ve spojení s čl. 218 odst. 6 písm. a) bodu v) SFEU.

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY**o odstoupení Unie od Smlouvy o energetické chartě**

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 194 odst. 2 a čl. 207 odst. 4 první pododstavec ve spojení s čl. 218 odst. 6 druhým pododstavcem písm. a) bodem v) této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

s ohledem na souhlas Evropského parlamentu⁷,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Smlouva o energetické chartě (dále jen „dohoda“) byla Unií uzavřena rozhodnutím Rady a Komise 98/181/ES, ESUO, Euratom⁸ a vstoupila v platnost dne 16. dubna 1998.
- (2) Vzhledem k tomu, že od 90. let 20. století nedošlo k žádné podstatné aktualizaci dohody, dohoda stále více zastarává.
- (3) V roce 2019 se smluvní strany dohody zapojily do jednání s cílem dohodu modernizovat tak, aby byla v souladu se zásadami Pařížské dohody⁹, s požadavky udržitelného rozvoje a boje proti změně klimatu, jakož i s moderními normami ochrany investic.
- (4) Smluvní strany uzavřely jednání dne 24. června 2022. Vyjednaný výsledek měl být přijat na 33. zasedání Konference energetické charty dne 22. listopadu 2022.
- (5) Unie nebyla před zasedáním této konference schopna nalézt společný postoj k modernizaci této dohody.
- (6) Bez postoje Unie není možné modernizovanou dohodu na Konferenci energetické charty přijmout. Na Unii se i nadále vztahuje stávající nemodernizovaná dohoda, přestože není v souladu s investiční politikou a právními předpisy Unie, zejména včetně zásady autonomie unijního práva a s cíli Unie v oblasti energetiky a klimatu.
- (7) Vzhledem k tomu, že není k dispozici žádná alternativa, je nezbytné, aby Unie od této dohody odstoupila.
- (8) Podle čl. 47 odst. 1 dohody může smluvní strana zaslat depozitáři dohody, kterým je Portugalská republika, písemné oznámení o svém odstoupení od dohody [viz <https://publications.europa.eu/code/en/en-370100.htm>]. Podle čl. 47 odst. 2 dohody

⁷ Úř. věst. C ..., ..., s. ... / Souhlas ze dne... (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku).

⁸ Rozhodnutí Rady a Komise 98/181/ES, ESUO, Euratom ze dne 23. září 1997 o uzavření Smlouvy o energetické chartě a Protokolu k energetické chartě o energetické účinnosti a souvisejících ekologických hlediscích Evropskými společenstvími (Úř. věst. L 69, 9.3.1998, s. 1).

⁹ Úř. věst. L 282, 19.10.2016, s. 4.

vstupuje takové odstoupení v platnost po uplynutí jednoho roku po dni, kdy depozitář obdrží oznámení.

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Unie odstoupí od Smlouvy o energetické chartě.

Článek 2

Komise jménem Unie učiní písemné oznámení o odstoupení Unie od Smlouvy o energetické chartě v souladu s čl. 47 odst. 1 Smlouvy o energetické chartě.

V Bruselu dne

*Za Radu
předseda/předsedkyně*